

svoj prapor: Nobenega Boga, nobenega vladarja. Crispi pozivlja cerkveno in državno avtoriteto, da se v bran postavita tem prekucuhom in pripeljeta zapeljano ljudstvo zopet na pot pravičnosti in ljubezni. Crispi kliče: Združimo se zoper to pošast in zapišimo na svojo zastavo: Z božjo in kraljevsko pomočjo za domovino. Zdaj, ko mu teče že voda v grlo, je pa priznal, da je Bog. Da bi bila Crispiju oziroma italijanski vladi le že prej zasvetila ta luč. Zdaj je v mnogem oziru malo prepozno to spoznanje. Brezverski duh, prešinjajoč vse uredbe, vkoreninjen je preveč mej narodom. Popraviti bi se s časoma pač mnogo dalo v znamenji Boga, toda kedo ve, koliko časa bo Crispi po tem svojem izreku upal na božjo pomoč. Prav verjetno je, da je to le mimogredoča fraza očitnega frama-sona in brezverca. — Sicer se pa čuje o nekem bolj prijaznem duhu, ki je pričel veti pri italijanski vladi nasproti papežu. Bodemo videli, kaj pokaže prihodnost, preveč ni upati.

Evropejski mir. — Kakor morebiti še nikoli prej, tako utrjen je ravno sedaj evropejski mir. To nam potrjujejo izjave treh vevlastij iz zadnjega časa. Ruski finančni minister mudeč se v Opatiji je v svojem pogovoru z nekim časnikarjem rekel, da je politika Rusije politika absolutnega miru. Car hoče živeti v miru z vsem svetom. Minister je odlčno rekel da bi Rusija ne mogla nobene vevlasti podpirati, katera bi pričela vojno. To od strani Rusije. Od strani Nemčije se je sam cesar Viljem II. povodom odkritja spomenika Viljemu I. v Kraljevcu izrekel za svetovni mir. Rekel je: Z mečem pridobljeno deželo je treba braniti z dejanji miru. Ta izrek cesarjev pozdravljajo vsi listi kot novo jamstvo miru in celo ruski listi pridevajo tem besedam jako pomirljiv značaj. Od strani Avstro-Ogerske je pa porok za svetovni mir pomenljiv nagovor presvetlega našega cesarja samega povodom snidenja delegacij v Budimpešti. Cesar poudarja odlčno v svojem nagovoru prijateljstvo z vsemi evropskimi državami. Istotako je ob tej priliki grof Kalnoky, minister vnanih stvari, natančno povedal, da živi Avstro-Ogerska glede vnane politike v najboljših prijateljskih odnošajih z vsemi državami. Da bi pač ob tej zagotovitvi evropskega miru prišle vevlasti do spoznamka, da bi se ta mir tudi razorožil.

Azija. — Boj mej Kitajsko in Japonsko še dalje traja. Poročila o posameznih bitkah si pa močno nasprotujejo. To je čisto umevno. Pošta in telegraf sta v vladnih rokah, časopisi se hudo cenzurirajo in tuji dopisniki se ne puste na bojišče, naravno potem, da vladi vsaka za se izkorišča to okoliščino in svetu poročati o boju tako, kakor vsaki posamezni kaže. Zdaj se čuje, da so Japoneci natipili Kitajce, zopet drugič obratno. Vsa poročila se pa slišijo kaj neverjetno. Kar poroča kitajska vlada, ovrže s kratkim svojim poročilom japonska vlada. Poročalo se je zadnji čas že, da se je storilo mej Kitajsko in Japonsko premirje, tudi se je že čulo, da je Japonska sklenila s Korejo nasproti Kitajski zvezo. Kakor rečeno, to so poročila, na katere se pa ni zanesti. Tako nejasno je za nas stanje v daljni vzhodni Aziji.

Obrtnija.

Deset- in osemurni delavnik.

Mnogo se premišljuje, kako bi se ohranil mali obrtnik, ali navadno nasveti, če prihajajo od ljudij, ki se sami niso imeli prilike temeljito seznaniti z rokodelstvom, nimajo dosti cene. Tukaj pač tudi veljajo besede našega Prešerna: „Če ne skušaš, kaj bereš, večkrat s svedrom kravo dereš“.

Od neke strani se je priporočalo, da bi se za mali obrt vpeljal osemurni, in za veliki, kjer delajo s stroji, pa deseturni delavnik. S tem bi bilo baje omogočeno shajati malemu obrtniku poleg velicega fabrikanta. Kdor pozna razmere in ve, koliko hitreje se dela s stroji, nego z rokami in koliko lažje je ceno izdelovati z velikim kapitalom, nego z malim, bode vedel, da se s takimi palativnimi sredstvi ne bode nič pomagalo. Poleg tega je pa treba vedeti, da mali obrtnik ne more se tako držati delavskega časa, kakor tovarnar, ki ima denar in lahko dela v zalogo. Le pomislimo krojača ali čevljarja, ki dela za naročnika, včasih ima delo, da mora delati tudi štirinajst ur na dan, ali pridejo časi, ko ni nobenega dela. Če bi se vpeljal stalni delavnik, bi se stvar pač nekoliko uravnala, ali popolnoma gotovo ne.

Če bi na pr. krojač ne mogel hitro postreči naročniku, bi ga odgnal, kupil bi potem pri večjem podjetniku, ki ima narejene obleke na izbir.

Poleg tega bi se pa s takim različno dolgim časom za delo pomočniki tirali v tovarne. Kdo bi hotel delati pri mojstru deset ur, ako mu tovarnar za osem ur da skoro isto plačo. Ako bi pa mali obrtnik moral delavcu za podaljšani čas primerno dražje plačati, mu pa s podaljšanim časom ni nič pomaganega.

Za malega obrtnika ni druge pomoči, da se strogo zabrani kapitalu mešati se v rokodelstvo. To je pa le mogoče, če se zahteva od vseh brez izjeme dokaz sposobnosti, da se prepove delo le po izučeni delovodjah in pa da se zabranijo kapitalistične družbe za rokodelske obrte. Za to je pa potrebno, da se strogo določi, kateri obrti imajo veljati za rokodelske.

Nekoliko bi se morda pač doseglo, da bi se fabrikantje huje obdačili. Sedaj namreč veliki obrtniki ne plačujejo razmerno toliko davkov nego mali. Davek naj bi se cenil na število delavcev in strojev, pri čemer naj bi se po možnosti dolčilo, za koliko delavcev odmakne vsak stroj. Sedaj tovarna razmerno ne plača niti približno toliko davka, kakor mali obrtnik.

Če se pa kaj odlčnega ne stori, je pa rokodelstvo izgubljeno. S kakimi stroji, kakor se mu tudi sedaj skuša, se mu ne bode pomagalo, kajti s tem bi se le povejšala produkcija, ali že sedaj se izdeluje preveč blaga. Če se raba strojev še bolj razširi in popolni, pa bode še več se izdelalo in bode še bolj pala cena. Zatorej bi se po našem mnenji s splošno porabo strojev le pospešil propad malega obrtnika.

Seveda bi tudi se z umnim dokazom sposobnosti še ne bilo vse doseženo, skrbeti bi se tudi moralo z umno carinsko politiko, da rokodelski izdelki inozemstva tovarn ne preplavijo avstrijskega trgovišča in ne pokvarijo vsega domačega prizadevanja. S takimi sredstvi in pa poleg tega s povzdigo strokovne izobraženosti je še mogoče rešiti obrt. Upanja sicer ni, da bi rokodelstvo dobilo zlato dno, kakor jo je nekaj imelo, ali zadovoljni bi bili tudi s srebrnim ob času zlate veljave.